

Teollisuus- ja palvelu- yritysten rahoituskysely

Vuosi • 2005

Kauppa- ja teollisuusministeriö

Suomen Pankki

16.3.2006

Sisällys

Esipuhe	3
Yhteenveto	4
1 Aineisto	5
2 Rahoituksen hankinta	6
3 Rahoitussuunnitelmat	10
4 Velkaantuneisuus ja rahoitusongelmat	13
5 Rahoituksen hinta, sivukulut ja vakuusvaatimukset	14
6 Pankkipalveluiden saatavuus ja pankkien kilpailuttaminen	16
7 Julkisen yritysrahoituksen käyttö	20
8 Kovenantit eli sopimusvakuudet	23

Lisätietoja kyselystä

Suomen Pankki
Jukka Vauhkonen
ekonomisti
p. 010 831 2111

Mikroyritys- aineistoa koskevat tiedustelut

Kauppa- ja teollisuus-
ministeriö
Markku Kavonius
ylitarkastaja
p. (09) 1606 3574

Esipuhe

Suomen Pankki, Elinkeinoelämän keskusliitto (aikaisemmin Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto) sekä kauppaja- ja teollisuusministeriö ovat selvittäneet syksystä 1994 lähtien teollisuus- ja palveluyritysten rahoitustarpeita sekä rahoituksen saatavuutta ja hintaa. Teollisuus- ja palveluyritysten rahoituskysely on kattava yleiskatsaus yritysten rahoitustilanteesta. Tämänkertaisen rahoituskyselyn toteuttivat yhdessä Suomen Pankki sekä kauppaja- ja teollisuusministeriö.

Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto, Suomen Pankki ja kauppaja- ja teollisuusministeriö antoivat vuonna 1994 Tilastokeskukselle tehtäväksi koota palveluyritysten aineiston. Samalla Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto antoi teollisuusyritysten aineiston yhteiseen käyttöön. Vuodesta 1997 lähtien Tilastokeskus on vastannut myös teollisuusyrityksien aineiston keruusta. Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto ja sen edeltäjä Teollisuuden Keskusliitto ovat tehneet vastaavan teollisuusyrityksiä koskevan kyselyn vuodesta 1984 lähtien.

Rahoituskysely on vuodesta 2000 lähtien tehty vain kerran vuodessa. Toistuvien kysymysten lisäksi jokaisessa kyselyssä on vaihtuvia erityiskysymyksiä. Tällä kertaa vaihtuvassa kysymysosiossa yrityksiltä tiedusteltiin niiden normaaleja vakuuksia korvaavien kovenanttien eli sopimusvakuuksien käyttöä.

Tilastokeskus toteutti kyselyn 17. – 31.10.2005. Kyselyyn vastasi 673 palvelu- ja 360 teollisuusyritystä eri lääneistä ja koko- ja toimialaluokista. Vastausprosentti oli 74.

Yhteenveto

Yritysten uuden ulkoisen rahoituksen hankinta-aikomukset eivät ole piristyneet

Yritysten ulkoisen rahoituksen hankinta-aikomukset vähenivät ennätyksellisen pieniksi vuoden 2004 rahoituskyselyssä. Hankinta-aikomukset eivät ole piristyneet matalalta tasoltaan.

Pankkien asema yritysten tärkeimpänä ulkoisen rahoituksen lähteenä vahvistui

Pankit ensisijaiseksi ulkoisen rahoituksen lähteekseen ilmoittavien yritysten kasvoivat selvästi sekä tämänkertaisessa että vuoden 2004 kyselyssä. Pankit olivat hankitun rahoituksen ensisijainen lähde 60 – 80 prosentille eri koko- ja päätoimialaluokkien yrityksistä.

Vain muutamalla prosentilla yrityksistä oli ongelmia rahoituksen saatavuudessa

Yritysten ulkoisen rahoituksen saatavuus on kyselyn perusteella pysynyt erinomaisena ja jopa entisestään parantunut. Vain noin 3 prosentilla rahoitusta hankkineista tai hakeneista yrityksistä oli ongelmia rahoituksen saatavuudessa.

Uusien luottojen korkomarginaalit kapenivat ja muut luottoehdot keventyivät suurella osalla yrityksistä

Yli kolmannes uusia luottoja hankkineista yrityksistä ilmoitti luottojen korkomarginaalien kaventuneen ja alle joka kymmenes leventyneen. Myös luottojen sivukulut pienenevät huomattavalla osalla yrityksistä.

Yritykset keskittävät pankkipalveluiden käyttöä

Merkittävästi korkeintaan yhden pankin palveluita käyttävien yritysten osuus on viime vuodet tasaisesti kasvanut. Tämä saattaa ilmentää yritysten pankkipalveluiden lisääntynyttä keskittämistä.

Kovenanteja eli sopimusvakuuksia käyttävät pääasiassa suuret yritykset

Noin neljännes suurista yrityksistä on käyttänyt luottosopimusten normaaleja vakuuksia korvaavia erityisehtoja eli kovenanteja. Muista yrityksistä vain pieni osuus on käyttänyt kovenanteja.

1 Aineisto

Rahoituskyselyn aineisto uudistettiin syksyllä 2000 ja kyselyä alettiin tehdä vain kerran vuodessa. Kyselyn otoskoko on 1400 yritystä. Kyselyyn vastasi 73 % yrityksistä (1033 yritystä). Haastattelut tehtiin 17.10 – 31.10.2005.

Aineisto sisältää pienten, keskisuurten ja suurten yritysten lisäksi niin kutsutut mikroyritykset (alle 10 hengen yritykset). Näiden yritysten aineistoa on kerätty keväästä 1999 lähtien.

Teollisuus- ja palveluyrityksiä tarkastellaan raportissa erikseen. Yritykset jaetaan lisäksi henkilökuntakokoluokkiin (mikroyritykset, pienet, keskisuuret ja suuret yritykset). Raportin tulokset perustuvat yritysten painottamattomiin vastauksiin.

Taulukko 1. Aineiston jakaumat toimialoittain ja lääneittäin

Teollisuusyritykset		Palveluyritykset	
Toimiala		Toimiala	
Elintarviketeollisuus	32	Rakentaminen	83
TeVaNaKe-teollisuus	25	Tukkukauppa	114
Metsäteollisuus	30	Vähittäiskauppa	71
Graafinen teollisuus	26	Majoitus ja ravitsemus	48
Kemianteollisuus	30	Kuljetus ja liikenne	99
Rakennustarviketeollisuus	26	Kiinteistö- ym. palvelut	57
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	28	Tekniset palvelut	80
Muu metalliteollisuus	105	Muut palvelut	121
Muu teollisuus	58		
Yhteensä	360	Yhteensä	673
Lääni		Lääni	
Etelä-Suomi	169	Etelä-Suomi	464
Länsi-Suomi	142	Länsi-Suomi	117
Itä-Suomi	20	Itä-Suomi	33
Oulu	19	Oulu	29
Lappi	7	Lappi	19
Ahvenanmaa	3	Ahvenanmaa	11
Yhteensä	360	Yhteensä	673

Taulukko 2. Aineiston jakaumat kokoluokittain

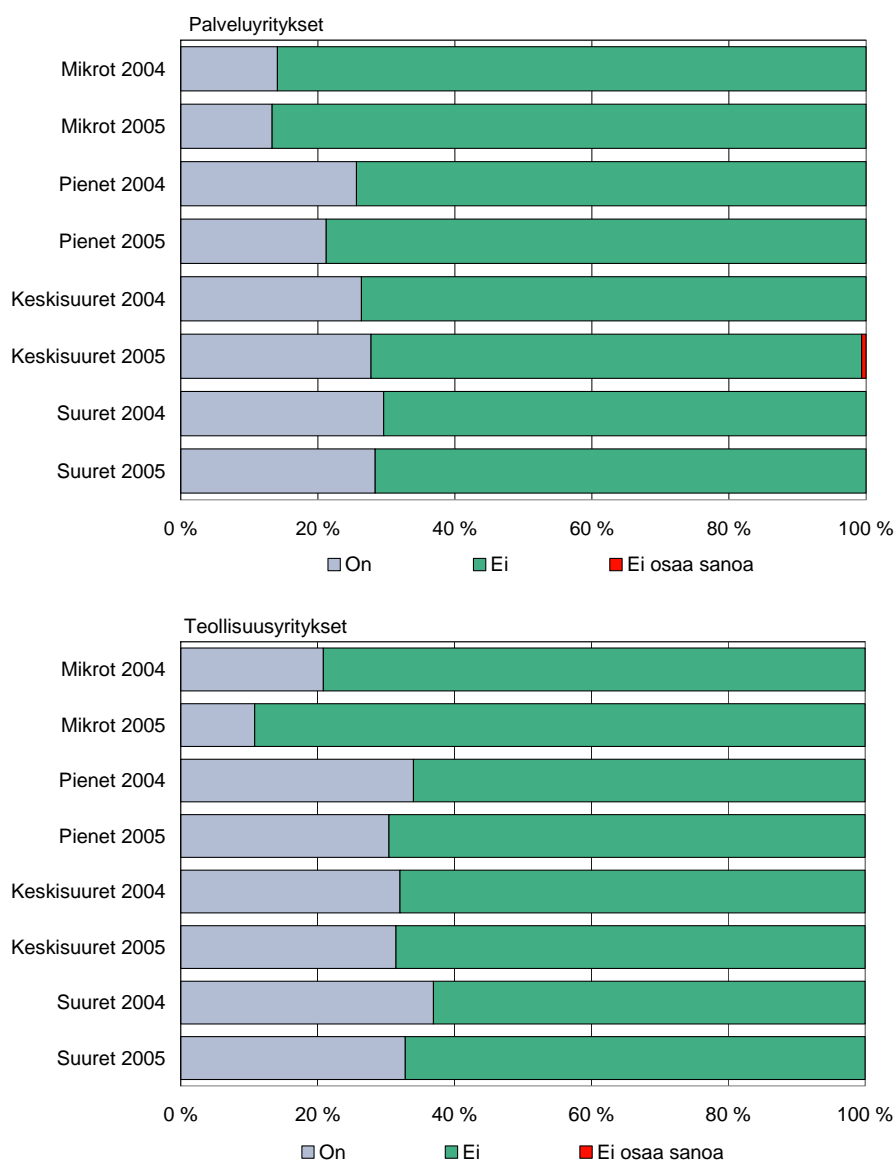
	Teollisuusyritykset	Palveluyritykset
Kokoluokka liikevaihdon mukaan		
Mikro, alle 1.7 milj. euroa	80	202
Pieni, 1.7 - 8.4 milj. euroa	53	126
Keskisuuri, 8.4–50.5 milj. euroa	89	156
Suuri, yli 50.5 milj. euroa	136	184
Liikevaihtotietoa ei saatavilla	2	5
Yhteensä	360	673
Kokoluokka henkilömäärän mukaan		
Mikro, alle 10 henkilöä	74	165
Pieni, 10-49 henkilöä	69	198
Keskisuuri, 50-249 henkilöä	89	162
Suuri, yli 249 henkilöä	128	148
Yhteensä	360	673

2 Rahoituksen hankinta

Uutta ulkoista rahoitusta edellisen 12 kuukauden aikana hankkineiden yritysten osuus laski hiukan vuoden 2004 kyselyyn verrattuna. Erityisesti teollisuuden mikro- ja suurista yrityksistä selvästi pienempi osuus ilmoitti hankkineensa uutta ulkoista rahoitusta kuin edellisessä kyselyssä. Teollisuuden mikroyrityksistä vain hiukan yli 10 prosenttia hankki uutta ulkoista rahoitusta.

Vaikka uuden ulkoisen rahoituksen hankinta väheni enemmän teollisuudessa, uutta ulkoista rahoitusta hankkineiden teollisuusyritysten osuus pysyi suurempana kuin vastaava palveluyritysten osuus: kyselyyn vastanneista teollisuusyrityksistä hiukan yli ja palveluyrityksistä hiukan alle neljännes hankki uutta ulkoista rahoitusta.

Kuvio 1. Onko yrityksenne hankkinut ulkoista rahoitusta edellisen 12 kk:n aikana?

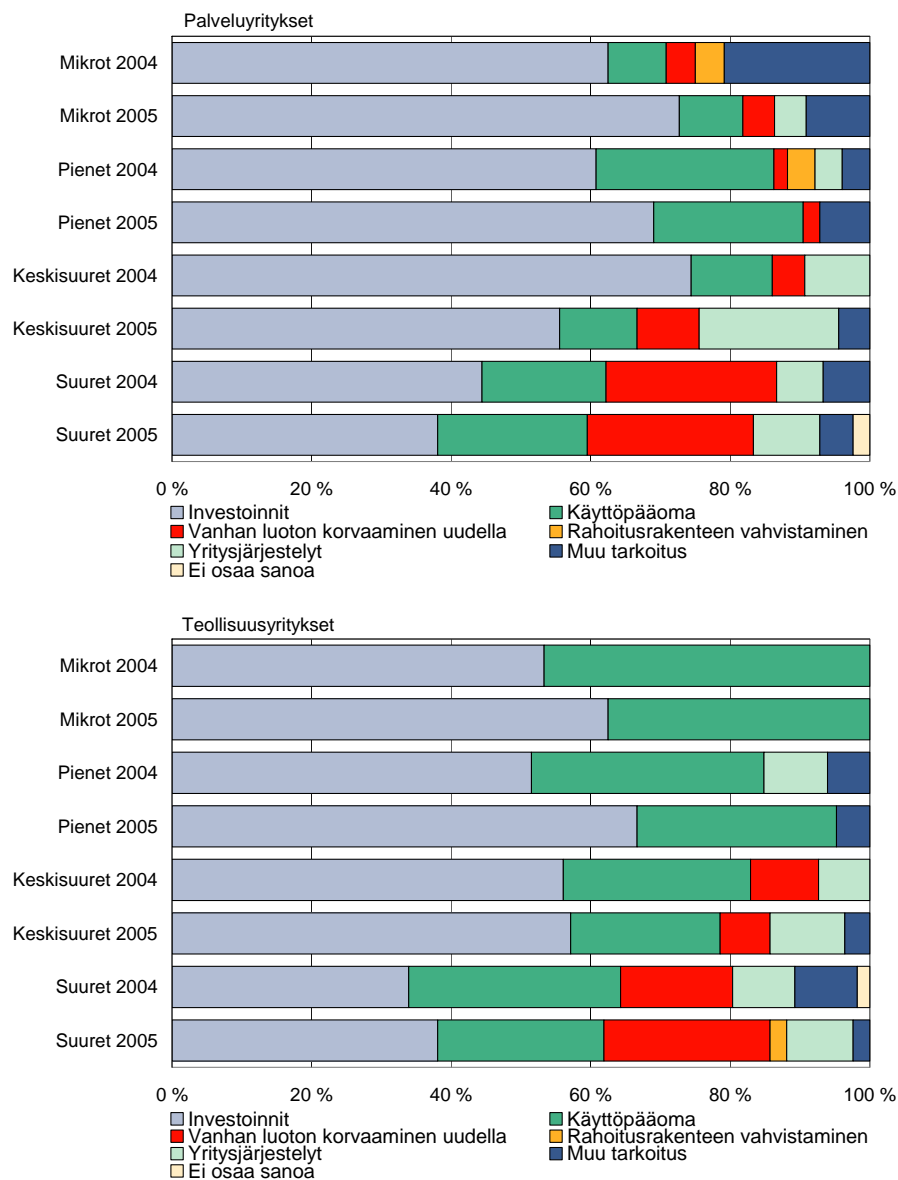
Sekä aikaisempien kyselyjen että tämänkertaisten tulosten perusteella uutta ulkoista rahoitusta hankkineiden yritysten osuudet ovat suurimpia suurimmissa yrityskokoluokissa. Erot eri kokoluokkien yritysten välillä ovat kuitenkin jonkin verran kaventuneet, kun uutta ulkoista rahoitusta hankkineiden keski suurten ja suurten yritysten osuudet ovat viime vuosina hiukan pienentyneet ja pienten yritysten toisaalta kasvaneet.

Yritysten ulkoisen rahoituksen ensisijainen käyttötarkoitus on investoinnit, erityisesti mikro- ja pienissä yrityksissä. Rahoitusta hankkineista mikro- ja pienistä yrityksistä vajaat 70 % ilmoitti investoinnit rahoituksen ensisijaiseksi käyttötarkoitukseksi. Vastaava osuus oli keskisuurilla yrityksillä vajaat 60 % ja suurilla yrityksillä vajaat 40 %. Investointien asema rahoituksen tärkeimpänä käyttötarkoituksena vahvistui kaikkiaan hiukan vuoden 2004 kyselystä, erityisesti teollisuudessa.

Palveluyrityksissä kehitys oli kaksijakoista: investointien asema mikro- ja pienten yritysten uuden ulkoisen rahoituksen ensisijaisena käyttötarkoituksena vahvistui, mutta heikentyi keskisuurissa ja suurissa palveluyrityksissä.

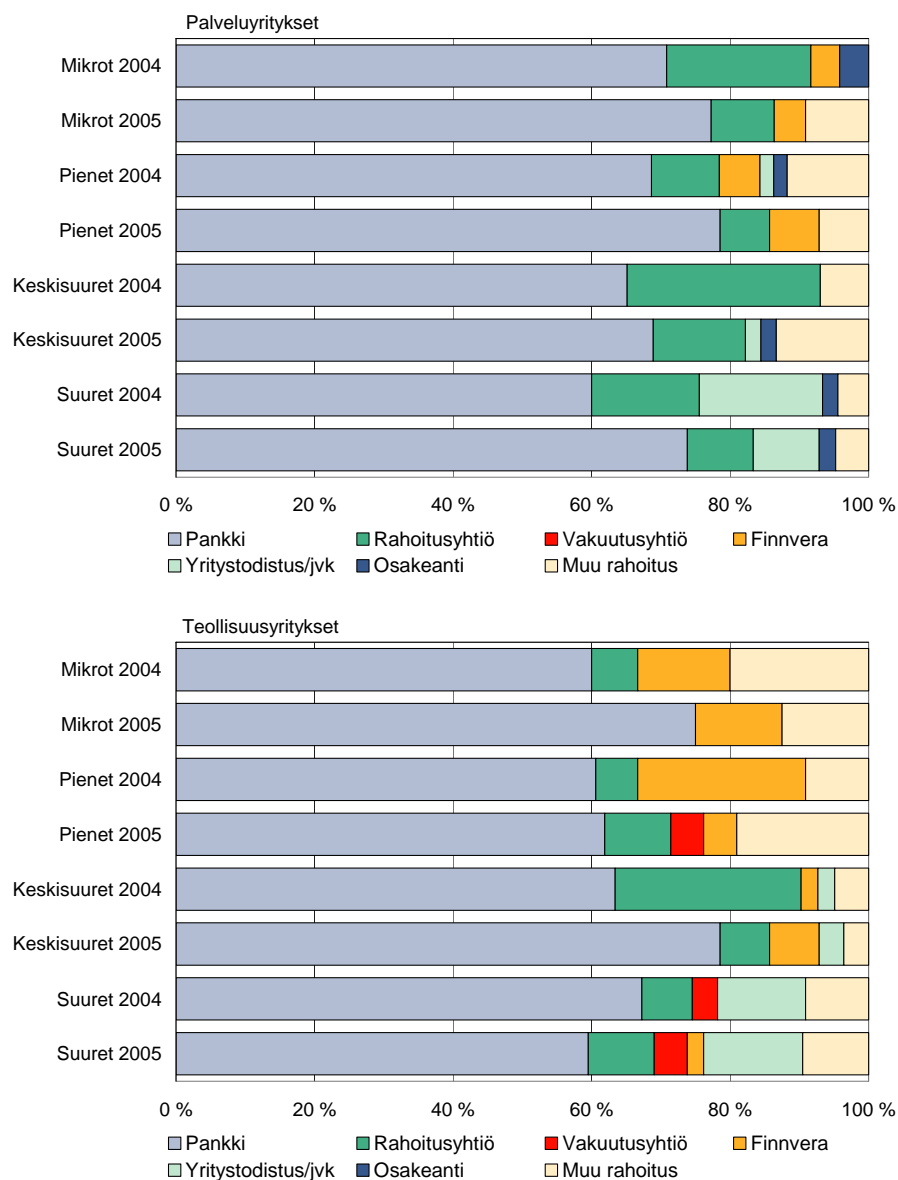
Ensisijaisista käyttötarkoituksista toiseksi tärkein oli käyttöpääoma. Lisäksi varsin merkittävä osuus suurista yrityksistä ilmoitti rahoituksen ensisijaiseksi käyttötarkoitukseksi vanhojen luottojen korvaamisen uusilla.

Kuvio 2. Hankitun ulkoisen rahoituksen ensisijainen käyttötarkoitus

Pankit ovat selvästi tärkein yritysten ulkoisen rahoituksen lähde. Pankkien asema on kyselyn perusteella vahvistunut sekä vuosina 2004 että 2005. Tämänkertaisessa kyselyssä pankkien asema vahvistui etenkin rahoitusyhtiöiden kustannuksella. Pankit ensisijaiseksi ulkoisen rahoituksen lähteekseen ilmoittaneiden yritysten osuudet kasvoivat molemmilla päätoimialoilla ja kaikissa yrityskokoluokissa suuria teollisuusyrityksiä lukuun ottamatta. Pankit olivat hankitun rahoituksen ensisijainen lähde 60 – 80 prosentille eri kokoluokkien ja molempien päätoimialaluokkien yrityksistä.

Kuvio 3. Hankitun ulkoisen rahoituksen ensisijainen lähde

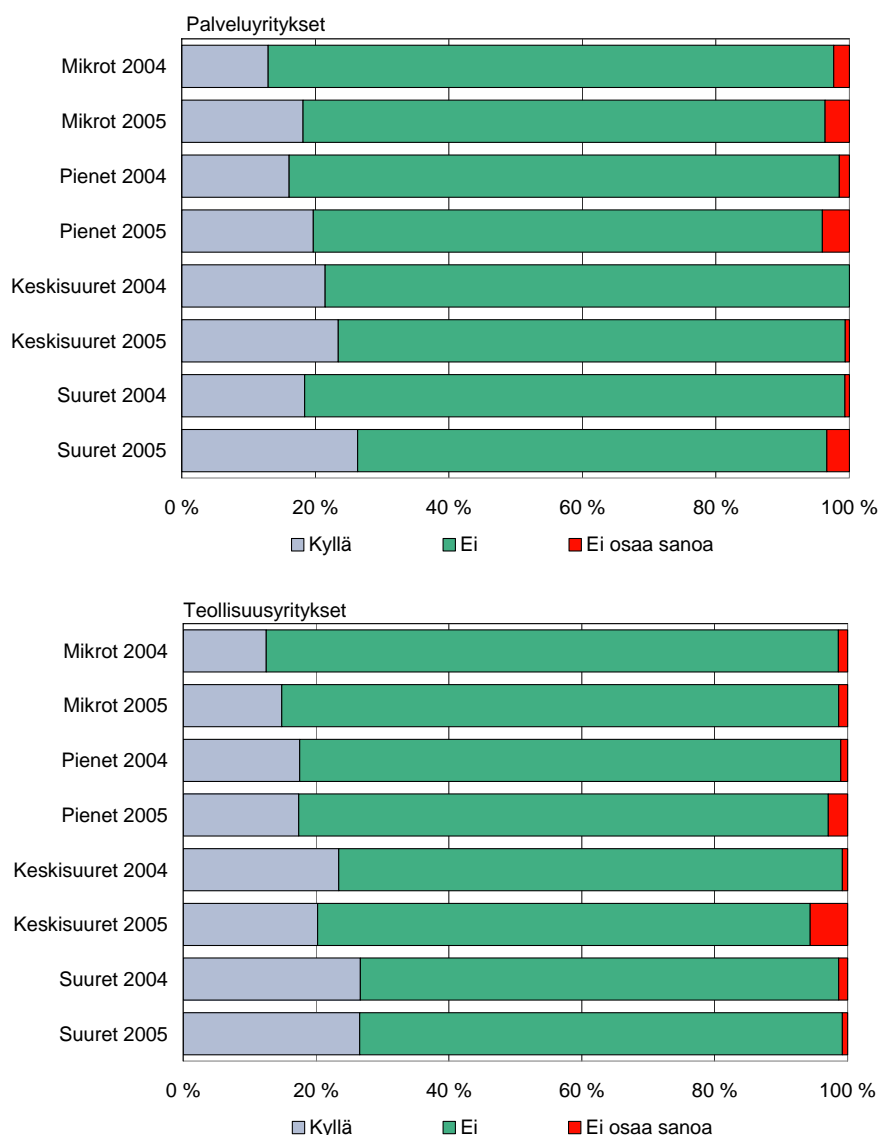

3 Rahoitussuunnitelmat

Yritysten uuden ulkoisen rahoituksen hankinta-aikomukset olivat vuoden 2004 kyselyssä ennätyskellisen vaimeat. Hankinta-aikomukset ovat pysyneet vuoden 2004 alhaisella tasolla teollisuudessa mutta hiukan lisääntyneet palveluissa.

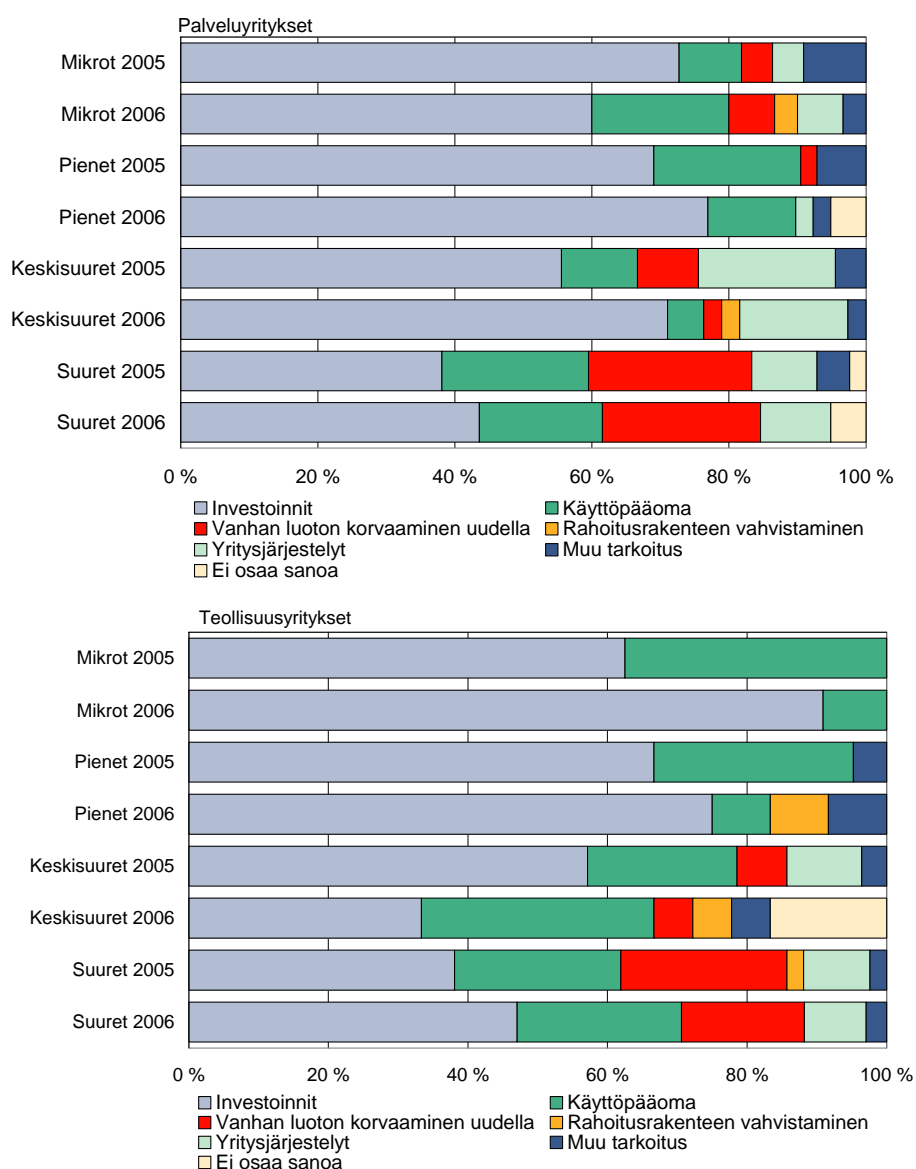
Uuden ulkoisen rahoituksen hankinta oli jo edellisen 12 kuukauden aikana varsin vaisua (luku 2). Rahoitussuunnitelmien perusteella yritysten uuden ulkoisen rahoituksen hankinta ei näyttäisi juuri elpyvän tänäkään vuonna. Noin 15 – 25 % yrityksistä aikoo hankkia uutta ulkoista rahoitusta seuraavien 12 kuukauden aikana.

Kuvio 4. Aikooko yrityksenne hankkia uutta ulkoista rahoitusta seuraavan 12 kk:n aikana?

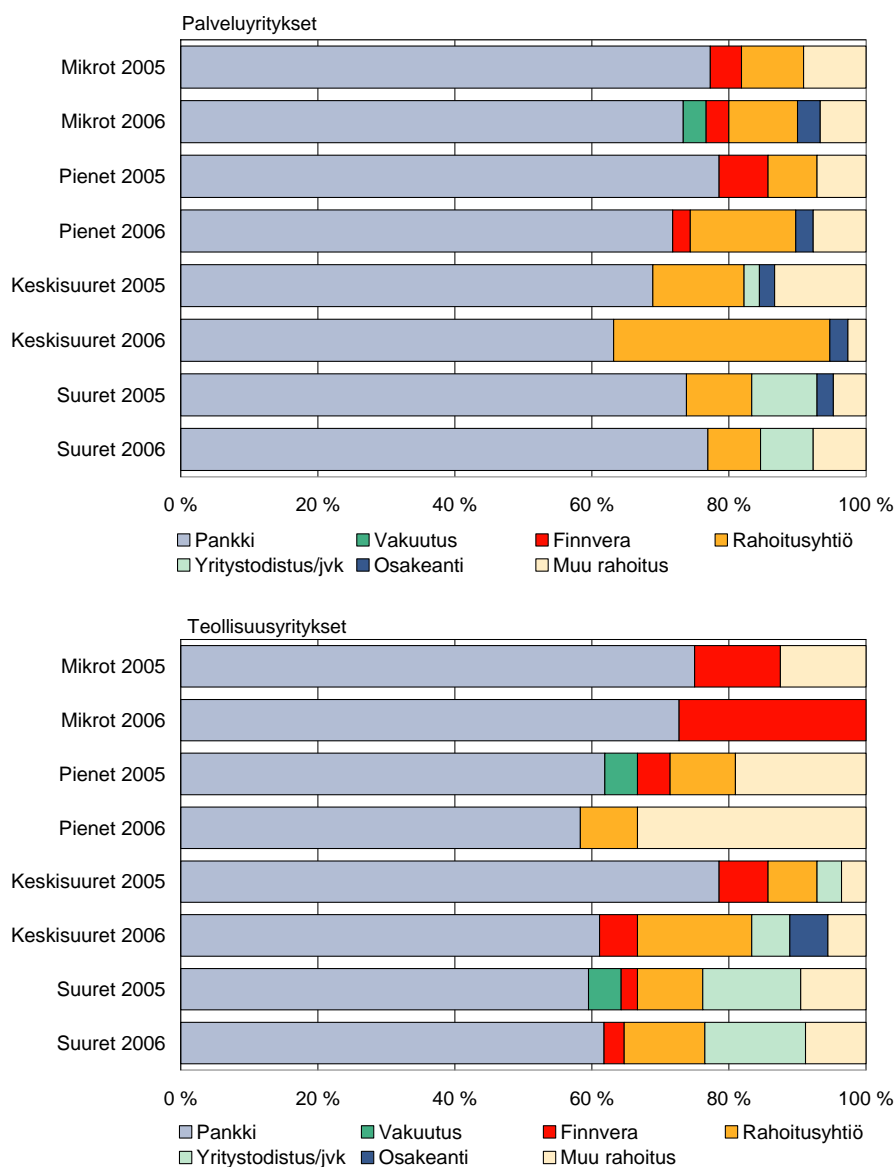
Investointien asema yritysten ulkoisen rahoituksen ensisijaisena käyttötarkoituksena vahvistui edellisen 12 kuukauden aikana. Yritysten rahoitussuunnitelmien perusteella vahvistuminen tulee jatkumaan vuoden 2006 aikana sekä palveluyrityksissä että erityisesti teollisuudessa. Käyttöpääoma on toiseksi yleisin suunnitellun rahoituksen ensisijainen käyttötarkoitus. Suurilla yrityksillä vanhojen luottojen korvaaminen uusilla luotoilla on lähes yhtä yleinen suunnitellun rahoituksen käyttötarkoitus kuin käyttöpääoma. Sen sijaan vain yksittäiset muiden kokoluokkien yritykset ilmoittavat vanhojen luottojen korvaamisen uusilla ensisijaiseksi suunnitellun rahoituksen käyttötarkoitukseksi.

Kuvio 5. Edellisen 12 kk:n aikana hankitun (vuoden 2005 pylväät) ja seuraavan 12 kk:n aikana suunnitellun (vuoden 2006 pylväät) ulkoisen rahoituksen ensisijainen käyttötarkoitus

Pankkien asema yritysten ensisijaisena ulkoisen rahoituksen lähteenä kasvoi voimakkaasti sekä edellisessä että tämänkertaisessa kyselyssä (luku 2) suuria yrityksiä lukuunottamatta. Yritysten rahoitussuunnitelmien perusteella pankkien suhteellisen merkityksen kasvu näyttäisi olevan tasaantumassa. Erityisesti rahoitusyhtiöiden merkitys näyttäisi uudelleen kasvavan tämänvuotisen laskunsa jälkeen. Muut rahoitusmuodot, mm. yritystodistukset ja uuden osakerahoituksen, ilmoittaa ensisijaiseksi suunnitellun ulkoisen rahoituksen lähteekseen vain pieni osa yrityksistä.

Kuvio 6. Edellisen 12 kk:n aikana hankitun (vuoden 2005 pylväät) ja seuraavan 12 kk:n aikana suunnitellun (vuoden 2006 pylväät) ulkoisen rahoituksen ensisijainen lähde

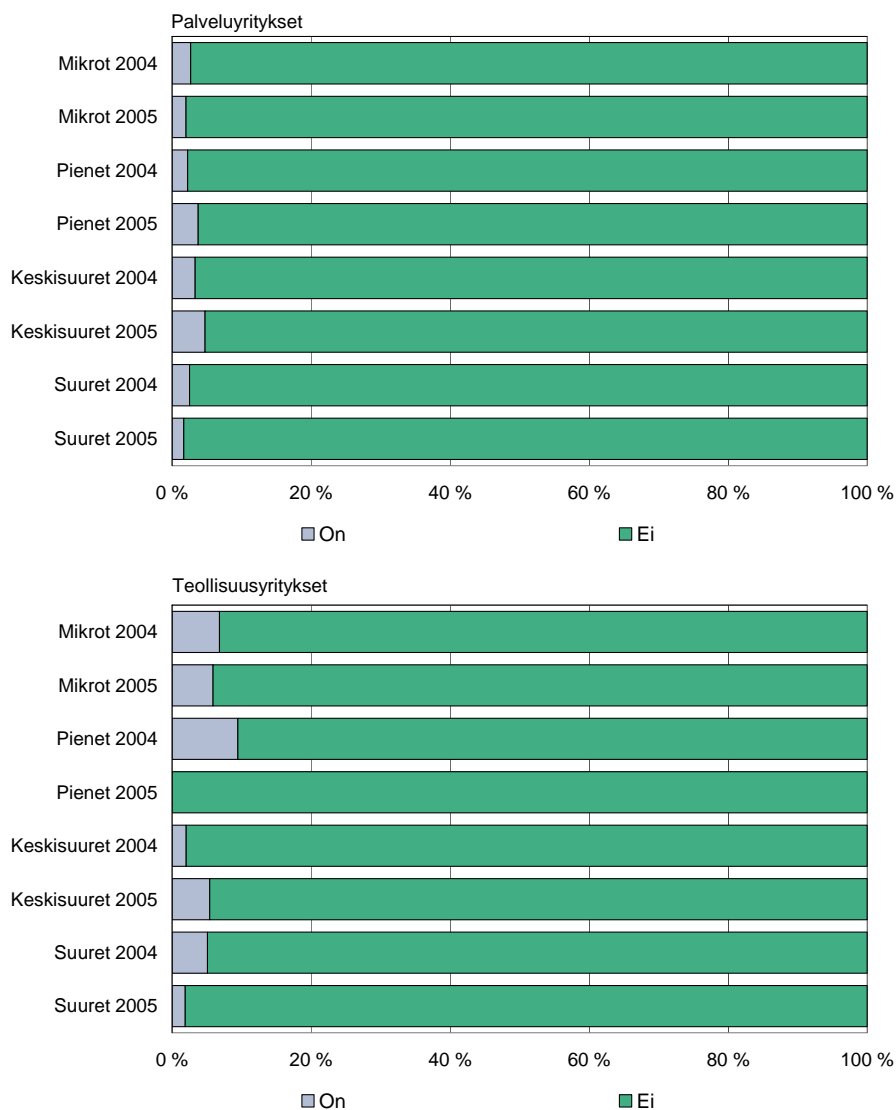

4 Velkaantuneisuus ja rahoitusongelmat

Yritysten ulkoisen rahoituksen saatavuus on kyselyn perusteella pysynyt erinomaisena. Vain alle 5 prosentilla rahoitusta hankkineista tai hakeneista yrityksistä oli vaikeuksia saada uutta ulkoista rahoitusta edellisen 12 kuukauden aikana. Rahoitusongelmaisten yritysten osuudet ovat pudonneet ennätysmallisen pieniksi jo ennestään hyvin matalilta tasoiltaan.

Yritysten hyvää rahoitustilannetta ilmentää myös luottojen hoitosuunnitelmista poikkeneiden yritysten pieni ja viimeiset vuodet varsin vakaana pysynyt osuus. Palveluissa noin 10 % ja teollisuudessa noin 15 % yrityksistä ilmoittaa poikenneensa luottojensa hoitosuunnitelmista edellisen 12 kuukauden aikana. Näistäkin yrityksistä noin puolet on joko nopeuttanut koronmaksua tai lyhennyksiä tai maksanut luoton suunniteltua aikaisemmin pois.

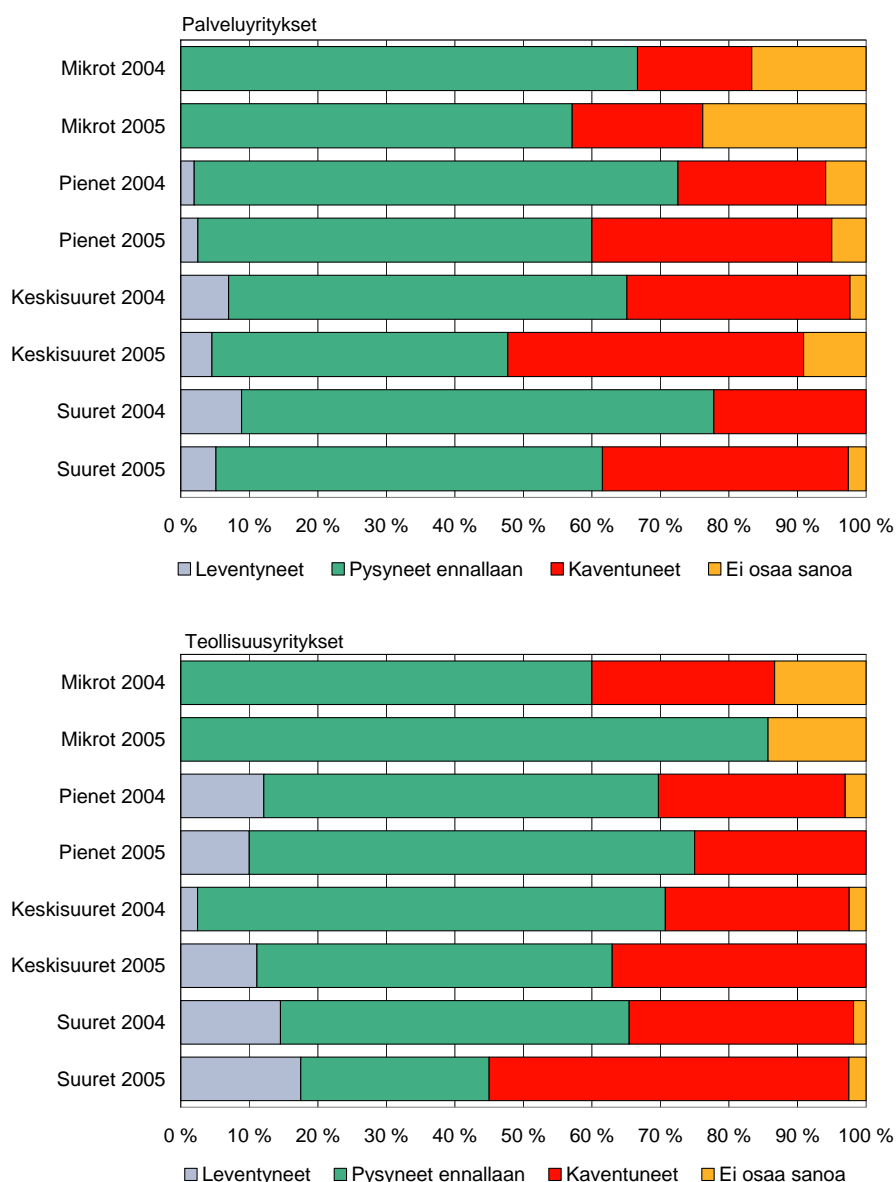
Kuvio 7. Onko yrityksellänne ollut ongelmia saada uutta ulkoista rahoitusta edellisen 12 kk:n aikana?

5 Rahoituksen hinta, sivukulut ja vakuusvaatimukset

Yritysten ulkoisen rahoituksen hinta ja muut ehdot ovat kyselyn perusteella edulliset. Yli kolmannes uusia luottoja hankkineista yrityksistä ilmoittaa niiden korkomarginaalien (luottokorko miinus viitekorko) kaventuneen verrattuna vanhojen luottojensa korkomarginaaleihin. Uusia luottoja hankkineista suurista teollisuusyrityksistä jopa noin puolet ilmoittaa luottomarginaaliensa kaventuneen. Uusia luottoja hankkineista palveluyrityksistä vain alle 5 % ja teollisuusyrityksistäkin vain hiukan yli 10 % ilmoittaa luottomarginaaliensa leventyneen.

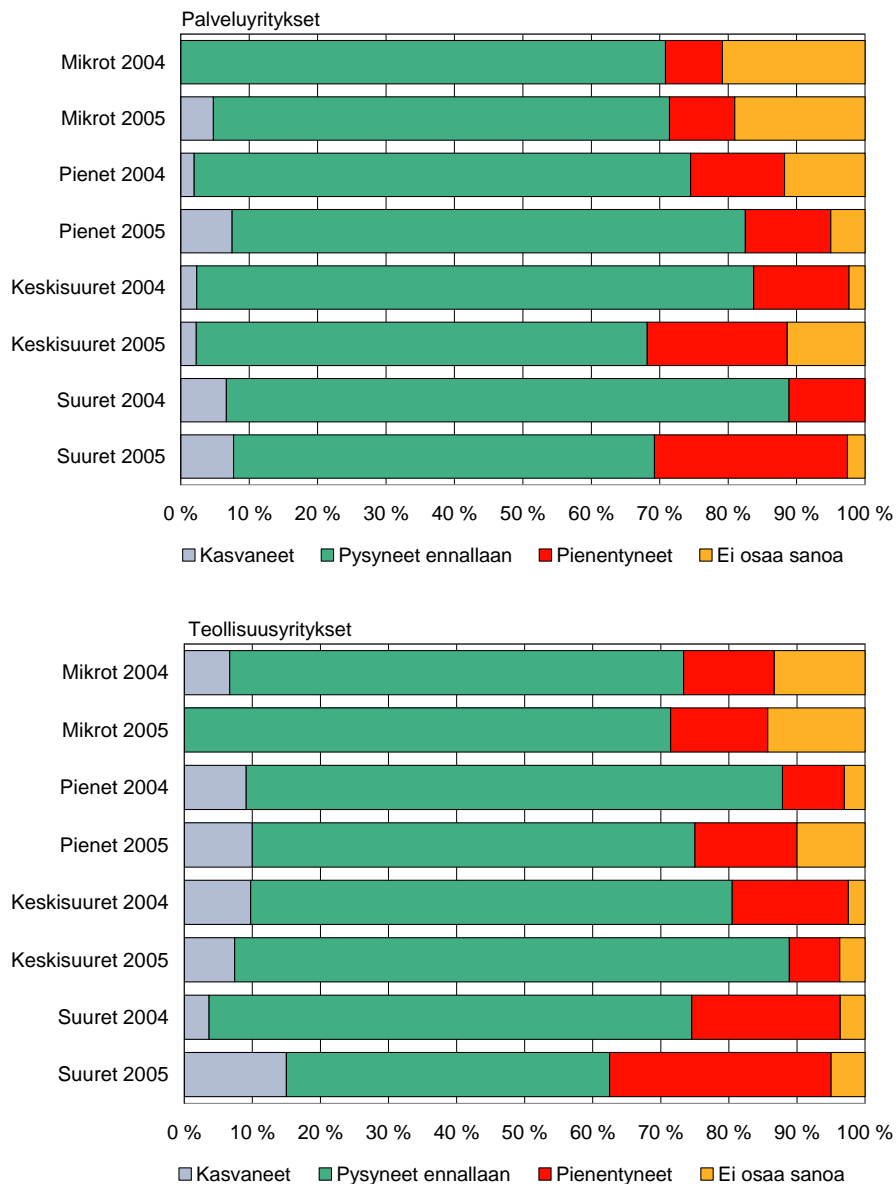
Kuvio 8. Uusien luottojen korkomarginaalit

Uusien luottojen sivukulut ja vakuusvaatimukset ovat kyselyn perusteella kehittyneet samansuuntaisesti kuin uusien luottojen korkomarginaalit. Valtaosa yrityksistä ilmoittaa uusien luottojen sivukulujensa pysyneen ennallaan. Kuitenkin varsin huomattava osuus uusia luottoja hankkineista yrityksistä ilmoittaa luottojensa sivukulujen pienentyneen. Uusia luottoja hankkineista suurista yrityksistä lähes joka kolmannen sivukulut pienenevät.

Luottojen vakuusvaatimukset ovat myös pysyneet ennallaan valtaosalla uusia luottoja hankkineista yrityksistä. Niiden yritysten, jotka ilmoittavat uusien luottojensa vakuusvaatimusten löystyneen, osuus on hiukan suurempi kuin niiden yritysten osuus, jotka ilmoittavat vakuusvaatimustensa kiristyneen.

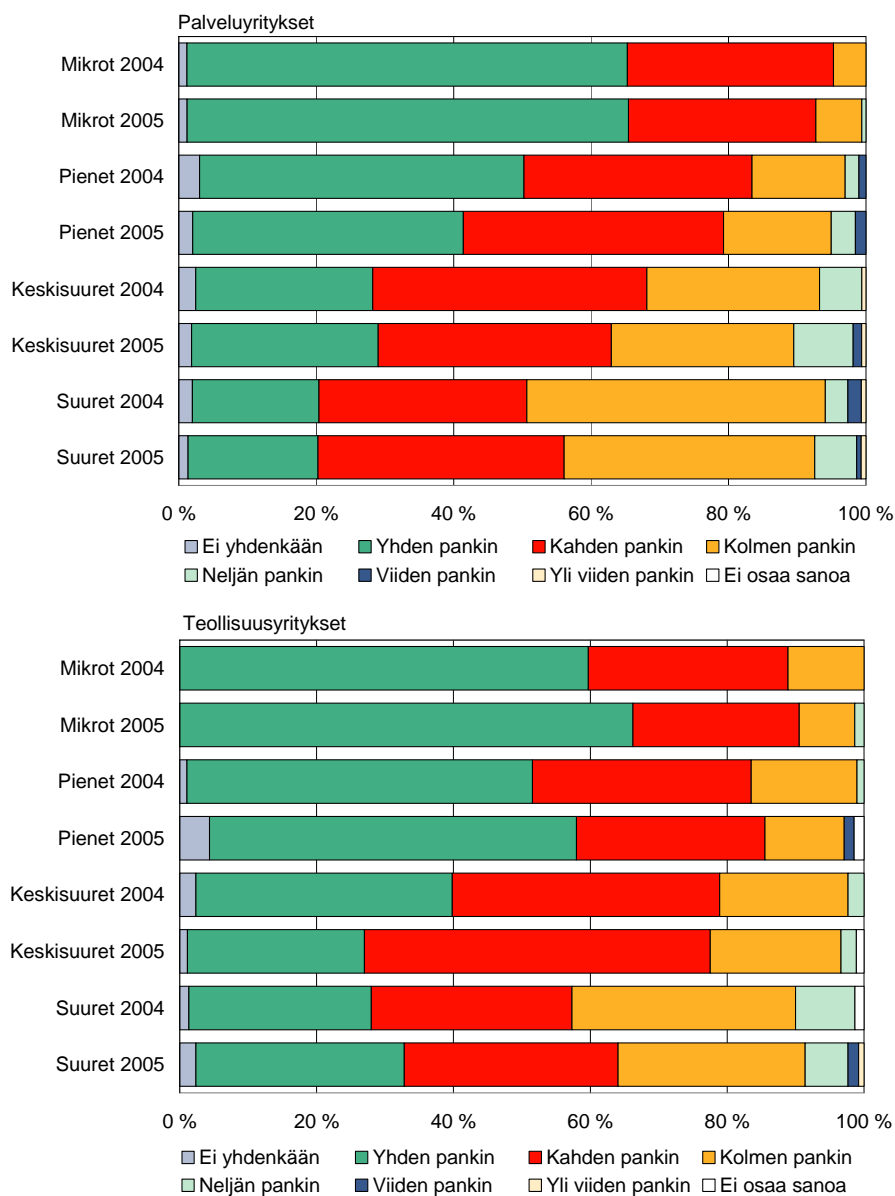
Kuvio 9. Uusien luottojen sivukulut

6 Pankkipalveluiden saatavuus ja pankkien kilpailuttaminen

Mikro- ja pienet yritykset eroavat selvästi keskisuurista ja suurista yrityksistä pankkipalveluiden käytössä. Mikroyrityksistä yli 90 % ja pienistä yrityksistä yli 80 % käyttää merkittävästi vain yhden tai kahden pankin palveluita, kun suurilla yrityksillä vastaava osuus on noin 60 %. Suurista yrityksistäkin tosin vain pieni osuus käyttää merkittävästi useamman kuin kolmen pankin palveluita. Merkittävästi neljän tai useamman pankin palveluita käyttävien suurten yritysten osuus on alle 10 %.

Kuvio 10. Kuinka monen pankin palveluja yrityksenne käyttää merkittävästi?

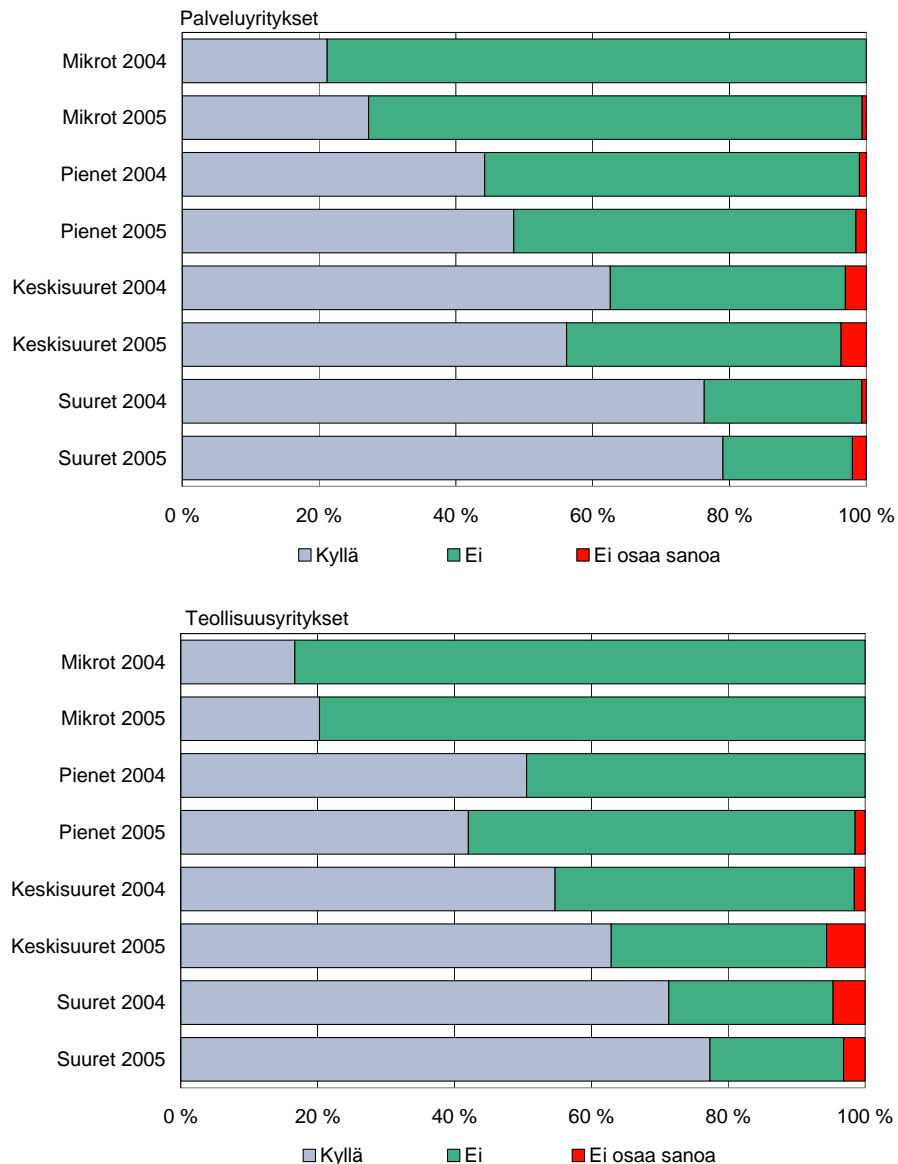
Muutamien viime vuosien aikana yritykset ovat aikaisempien kyselyjen perusteella jonkin verran keskittäneet pankkipalveluidensa käyttöä. Tätä on ilmentänyt niiden yritysten osuuden kasvu, jotka käyttävät merkittävästi korkeintaan yhden pankin palveluita. Myös tämänkertaisessa kyselyssä näiden yritysten osuus kasvoi, vaikkei kehitys ollutkaan yhtenäistä kaikissa kokoluokissa.

Yrityksen pääasiallisesti käyttämän pankin valinnan valintaperusteista tärkein on vakiintunut asiakassuhde. Lähes 70 % yrityksistä ilmoittaa sen vaikuttaneen pankin valintaan. Vakiintunut asiakassuhde on tärkeä erityisesti mikro- ja pienille yrityksille. Luottojen ja muiden palveluiden hinnat ovat tärkeämpi valintaperuste keskisuurille ja suurille yrityksille. Kaikkiaan yrityksistä noin 20 % ilmoittaa luottojen ja muiden palveluiden hinnat ja noin 10 % palveluvalikoiman perusteeksi pankin valinnalle. Pankin sijainti ja vaihtoehtojen puuttuminen ovat valintaperusteita vain muutamille prosentille yrityksistä.

Eri kokoluokkien yritykset eroavat huomattavasti myös pankkien kilpailuttamisessa. Mikroyrityksistä vain hiukan yli 20 % ilmoittaa kilpailuttavansa pankkeja keskenään, kun suurista yrityksistä lähes 80 % kilpailuttaa pankkeja.

Pankkeja kilpailuttavien yritysten osuudet pienenevät edellisissä kyselyissä 2000-luvun alun tasoltaan. Tämänkertaisen kyselyn perusteella pankkien kilpailuttaminen näyttäisi taas hiukan yleistyneen.

Kuvio 11. Kilpailutatteko pankkeja keskenään?

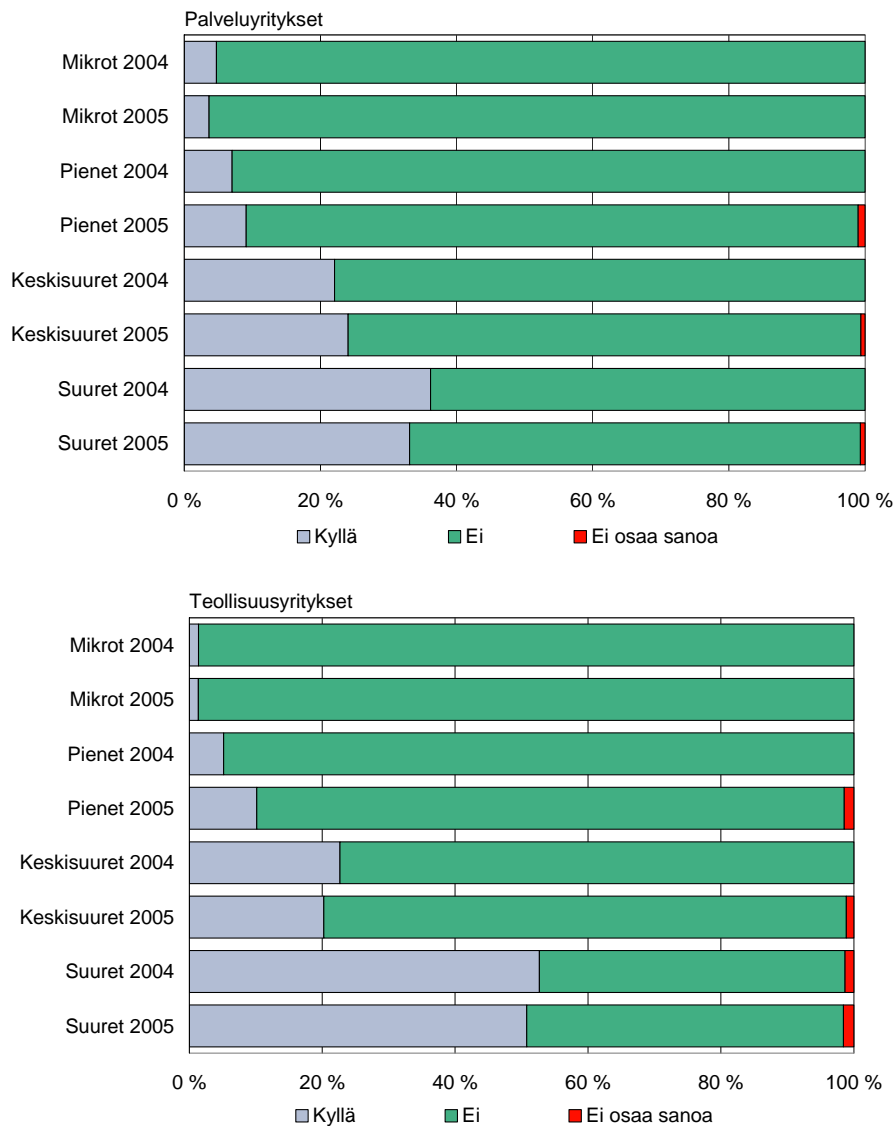

Suomessa toimivien ulkomaisten pankkien (pl. Nordea) käyttö on yleisintä suurille teollisuusyrityksille, joista noin puolet käytti ulkomaisten pankkien palveluita. Sen sijaan suurista palveluyrityksistä vain hiukan yli 30 % käytti näitä palveluita. Muissa yrityskokoluokissa Suomessa toimivien ulkomaisten pankkien palveluiden käyttö oli vielä vähäisempää. Pienistä yrityksistä alle 10 % ja mikroyrityksistä

vain muutama prosentti käytti Suomessa toimivien ulkomaisten pankkien palveluita. Suomessa toimivien ulkomaisten pankkien palveluista yritykset käyttivät eniten maksuliikennepalveluita.

Suomessa toimivien ulkomaisten pankkien palveluiden käyttö lisääntyi hiukan vuoden 2004 kyselystä mikro- ja pienissä yrityksissä, pysyi ennallaan keskisuurissa yrityksissä ja väheni suurissa yrityksissä.

Kuvio 12. Onko yrityksenne viimeisen 12 kk:n aikana käyttänyt Suomessa toimivan ulkomaisen pankin palveluja?

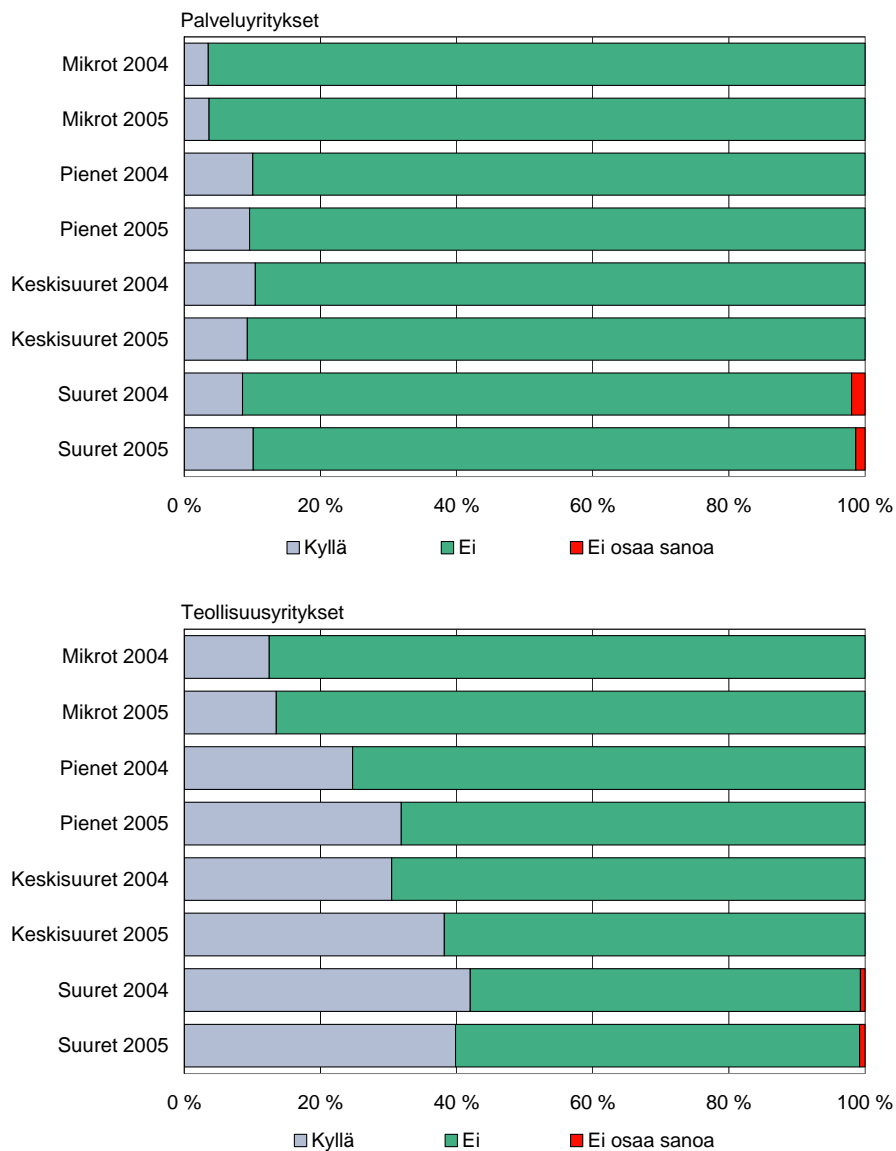
Suoraan ulkomailta (ts. sellaisista pankeista tai muista rahoituslaitoksista, joilla ei ole omaa toimipistettä Suomessa) hankittavien pankkipalveluiden käyttö on pysynyt hyvin vähäisenä. Suurista palveluyrityksistä noin 15 % ja suurista teollisuusyrityksistä noin 20 % on hankkinut rahoituspalveluita suoraan ulkomailta. Muiden kokoluokkien yrityksistä vain yksittäiset yritykset ovat käyttäneet ulkomailla toimivien rahoitusyritysten palveluita.

7 Julkisen yritysrahoituksen käyttö

Julkisella yritysrahoituksella tarkoitetaan tässä yhteydessä Finnvera Oyj:n, Teknologian tutkimuskeskuksen (Tekes) ja TE-keskusten kautta yrityksille myönnettäviä lainoja, takauksia (pl. vientitakuut) ja avustuksia.

Julkista yritysrahoitusta käyttävät erityisesti teollisuusyritykset. Palveluyrityksistä alle 10 % yrityksistä eri kokoluokissa käyttää julkista yritysrahoitusta, kun teollisuudessa osuudet ovat noin 10 prosentin (mikroyritykset) ja 40 prosentin välillä (suuret yritykset). Kuten aiemmissakin kyselyissä, palveluyrityksissä julkisen yritysrahoituksen käyttö oli lähes yhtä yleistä kaikissa kokoluokissa, kun teollisuudessa isompi osuus suurista yrityksistä käyttää julkista yritysrahoitusta kuin pienemmistä yrityksistä.

Kuvio 13. Onko yrityksenne käyttänyt viimeisen 12 kk:n aikana julkista yritysrahoitusta?

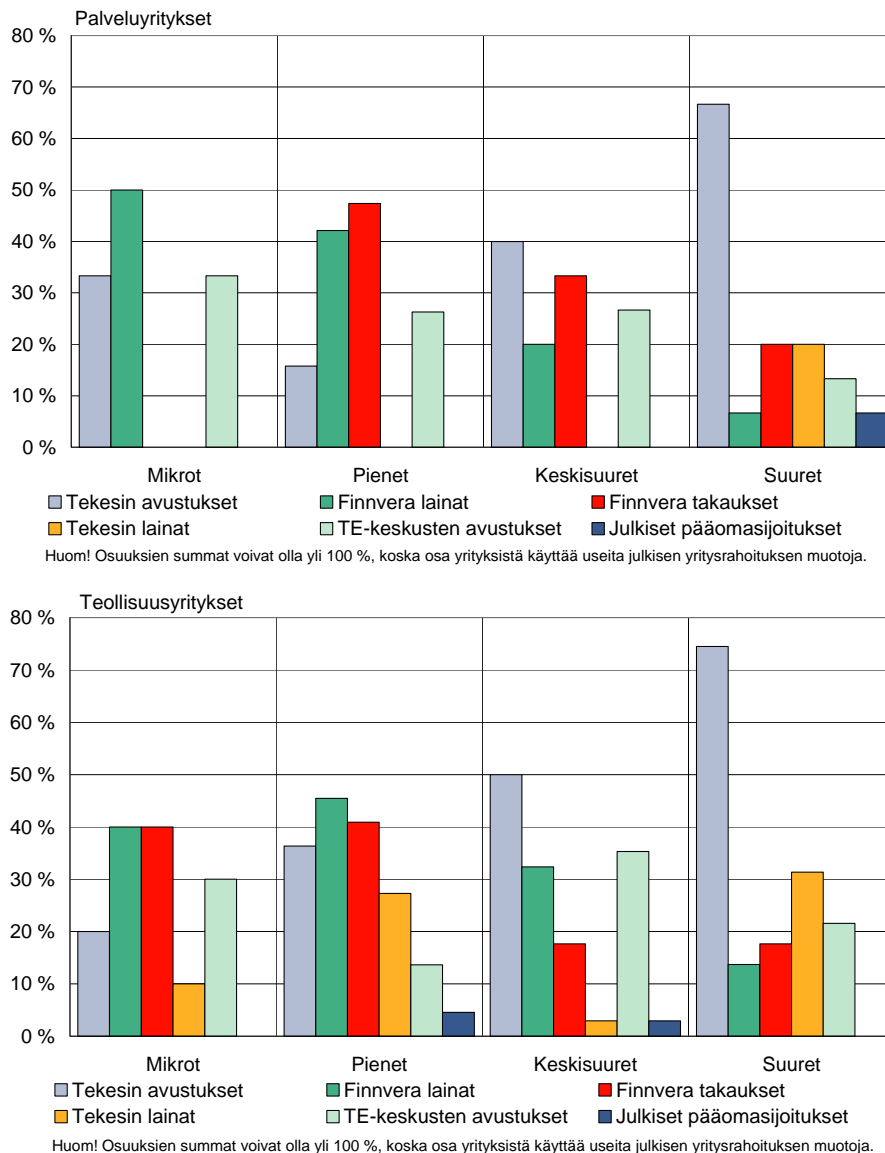

Julkista yritysrahoitusta hankkineiden palveluyritysten osuudet pysyivät ennallaan ja teollisuusyritysten osuudet hiukan kasvoivat vuoden 2004 kyselyyn verrattuna.

Kyselyssä tarkasteltiin nyt toisen kerran julkisen yritysrahoituksen hankinta-aikomuksia seuraavien 12 kuukauden aikana. Uuden julkisen yritysrahoituksen hankintaa seuraavien 12 kuukauden aikana suunnittelevien yritysten osuudet ovat selvästi pienemmät kuin julkista yritysrahoitusta edellisen 12 kuukauden aikana hankkineiden yritysten osuudet, erityisesti teollisuudessa. Pienistä, keskisuurista ja suurista teollisuusyrityksistä 30 – 40 % hankki julkista yritysrahoitusta edellisen 12 kuukauden aikana (kuvio 13). Nyt näistä yrityksistä vain 15 – 30 % ilmoittaa aikovansa hankkia uutta julkista yritysrahoitusta seuraavien 12 kuukauden aikana.

Suuret yritykset käyttävät julkisen yritysrahoituksen muodoista erityisesti Tekesin avustuksia. Finnveran lainoja ja takauksia käyttävät sen sijaan suhteellisesti eniten pienet ja keski-suuret yritykset. TE-keskusten avustuksia käytettiin suurilla yrityksillä lukuun ottamatta varsin tasaisesti molemmilla päätoimialoilla ja kaikissa kokoluokissa.

Kuvio 14. Eri julkisia yritysrahoitusmuotoja käyttäneiden yritysten osuudet kokoluokan kaikista julkisista yritysrahoitusta käyttäneistä yrityksistä

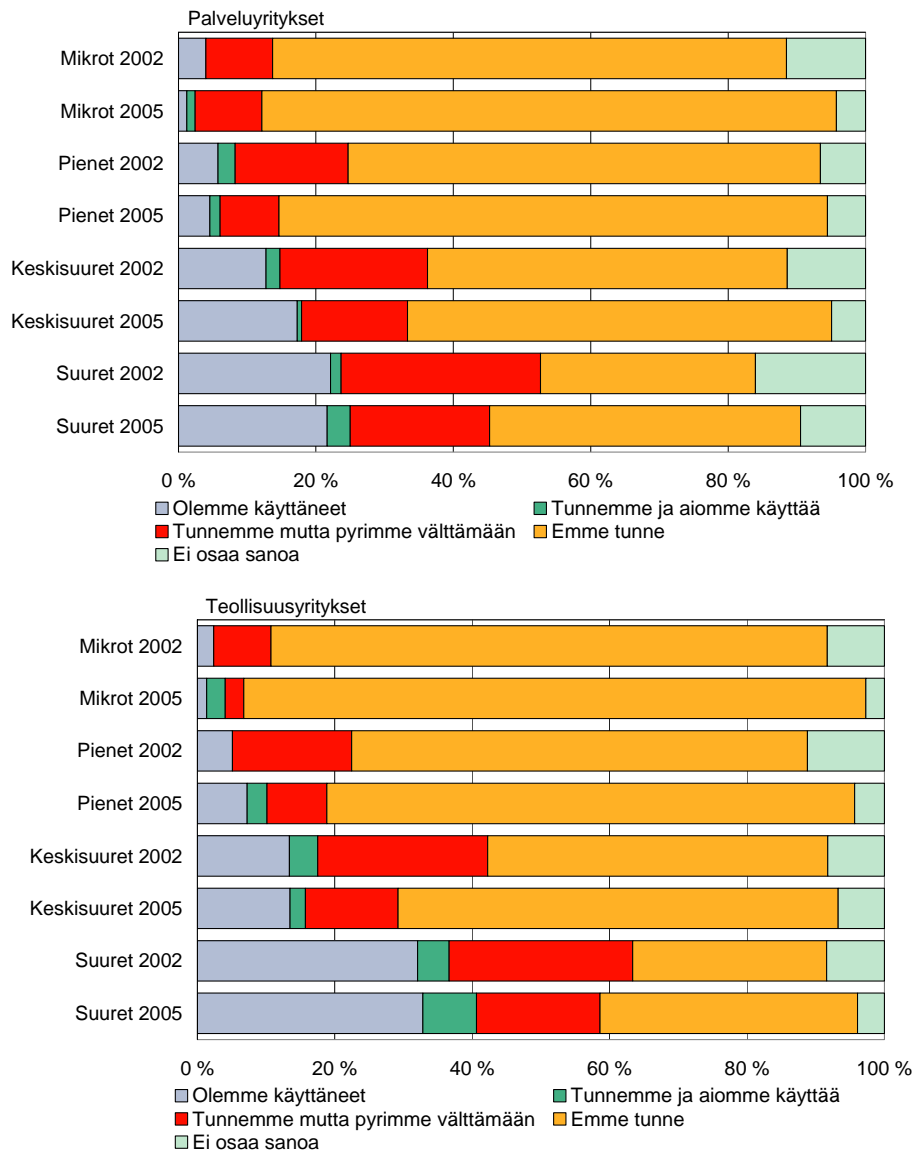

Kyselyssä selvitettiin myös syitä yritysten julkisen rahoituksen käytölle. Noin 40 % julkista yritysrahoitusta käyttäneistä yrityksistä ilmoitti syyksi sen, että pelkästään yksityistä rahoitusta käyttämällä investointi olisi toteutunut haluttua pienempänä ja noin 30 % sen, että julkinen rahoitus oli yksityistä rahoitusta edullisempää.

8 Kovenantit eli sopimusvakuudet

Vuosittain vaihtuvassa kysymysosiossa tiedusteltiin yritysten kovenanttien eli sopimusvakuuksien käyttöä. Kovenantit ovat normaaleja vakuuksia korvaavia ja täydentäviä luottosopimuksen erityisehtoja, joilla velkoja pyrkii varmistamaan velallisen taloudelliset tai toiminnalliset edellytykset luoton maksamiseksi.

Kuvio 15. Mikä seuraavista vastaa parhaiten yrityksenne kovenanttien käyttöä?

Kovenantit voidaan jakaa finanssikovenantteihin ja toimintakovenantteihin. Finanssikovenantit ovat yleensä yrityksen tilinpäätöstiedoista laskettavia yrityksen taloudellista tilaa kuvaavia tunnuslukuja. Jos tunnusluvut alittavat finanssikovenantissa määritellyn tavoitetason, velkoja saa oikeuden tiettyihin toimenpiteisiin. Toimintakovenantit puolestaan rajoittavat eri tavoin velallisyrittäjän toimintaa. Kovenanttien avulla velkoja voi pyrkiä mm. estämään velallisyrittäjän fuusiot, rajoittamaan sen osingonjakoa ja sijoituksia, varmistamaan sen likvidien varojen riittävyyden, hillitsemään sen liian nopeaa kasvua ja varmistamaan tiedonsaannin sen tilasta ja luottoehtojen noudattamisesta.

Kovenanttien käyttöä tiedusteltiin samoin kysymyksin vuoden 2002 rahoituskyselyssä. Tämän luvun kuvioissa vertailuvuotena onkin vuosi 2002. Kyselyn perusteella kovenanttien käyttö ei ole yleistynyt vuodesta 2005. Vain harvat mikro- ja pienet yritykset ovat käyttäneet kovenantteja. Myös keskisuurten yritysten kovenanttien käyttö on vähäistä. Suurista palveluyrityksistä yli 20 % ja suurista teollisuusyrityksistä yli 30 % on käyttänyt kovenantteja.

Kovenanttien tunnettuus ei ole myöskään lisääntynyt vuosien 2002 ja 2005 välillä. Mikroyrityksistä jopa lähes 90 % ja suuristakin yrityksistä noin 30 % ei tunne kovenantteja.

Kovenantin sanotaan rikkoutuvan tai laukeavan, jos yritys ei toteuta finanssikovenantteissa määriteltyjä tunnuslukujen tavoitetasoja tai jos se toimii toiminnallisten kovenanttien veloitteiden vastaisesti. Kovenanttien rikkoutumisen seuraukset voidaan sopia osapuolten välillä varsin vapaasti. Tyypillisiä seurauksia ovat mm. sopimusneuvottelut velallisen ja velkojan välillä, luottoehtojen muuttaminen (esim. luoton koron nostaminen tai lisävakuuksien vaatiminen) ja velkojan saama oikeus irtisanoa luotto. Kyselyn perusteella yleisin seuraus olisi velkojan oikeus irtisanoa luotto.

Lukumääräisesti vain harvat, pääasiassa suuret yritykset ovat käyttäneet ns. positiivisia kovenantteja, joiden laukeaminen voi alentaa yrityksen rahoituskustannuksia.